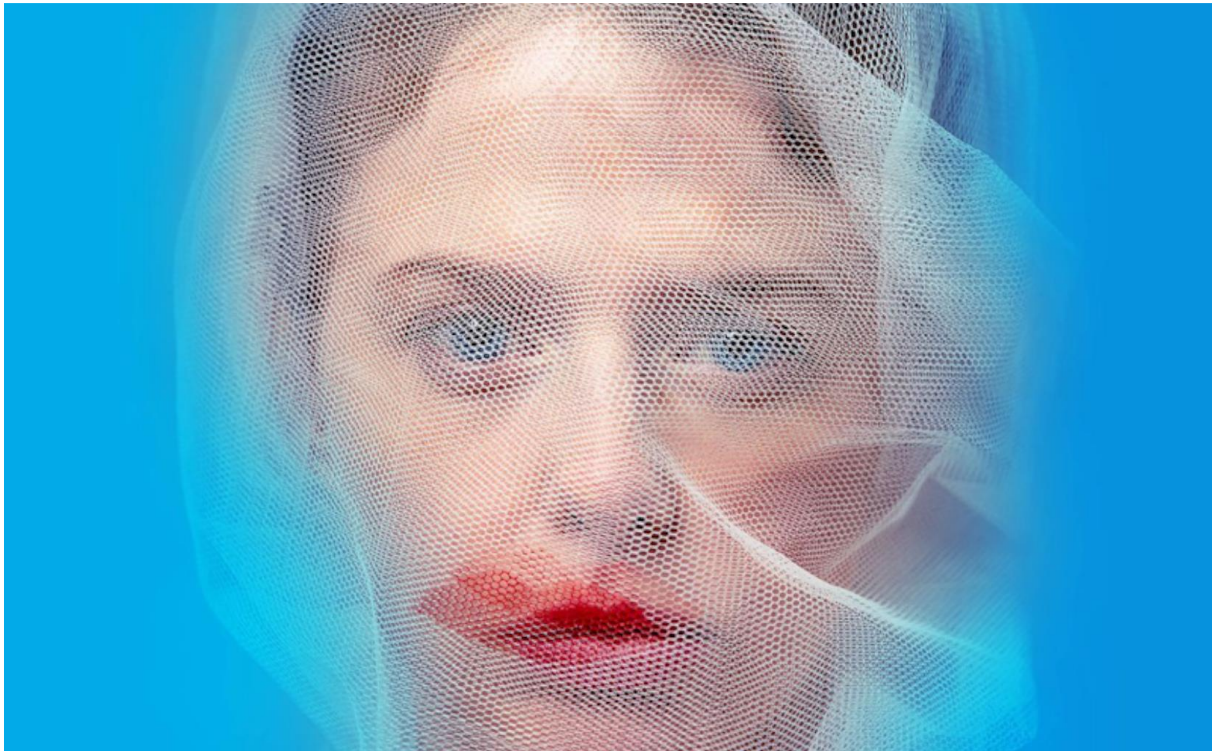

Bovary

Jaco Van Dormael verfilmt KVS-voorstelling Bovary voor Canvas

20 april 2021 - KVS-directeur Michael De Cock en regisseur Carme Portacelli maakten een theaterversie van het beroemde boek *Madame Bovary* van Gustave Flaubert. Maar door corona konden de voorstellingen niet doorgaan. KVS en Canvas sloegen de handen in elkaar en maakten er een filmversie van.

Filmregisseur Jaco Van Dormael, bekend van onder meer *Toto le héros*, *Le huitième jour* en *Le tout nouveau testament* nam de uitdaging aan en maakte er een prachtige film van.

De roman van **Gustave Flaubert** over de rebelse doktersvrouw **Emma Bovary** is al meer dan 150 jaar oud. Maar het thema van *Madame Bovary* blijft brandend actueel. De ongelijkheid tussen man en vrouw blijft bestaan. Als maatschappij worstelen we nog steeds met eeuwenoude stereotiepe patronen. Emma Bovary is daar het slachtoffer van, maar verzet er zich ook tegen.

Michael De Cock bewerkte de roman Van Flaubert voor toneel en de Catalaanse regisseur **Carme Portaceli** brengt *Madame Bovary* tot leven met een hedendaagse adaptatie die toont hoe relevant het verhaal ook vandaag nog is. **Maaïke Neuville** (*De twaalf*, *All of us*, *Clan*) speelt Emma Bovary en **Koen De Sutter** (*De twaalf*, *Cordon*) is haar man Charles.

Theater, film en televisie hebben elk hun eigen wetmatigheden. Maar de uitzonderlijke omstandigheid dat er geen publiek in de zaal zit, gaf cineast Jaco Van Dormael vrij spel en liet hem toe grenzen tussen theater, film en televisie te doorbreken. Hij creëert zo een heel nieuw, eigen genre, het 'teletheater'.

Film in het theater. Toneel aan huis. Dat is het teletheater Bovary.

Teletheater: theater en televisie gelijk

"Het is geen theater, en het is ook niet helemaal cinema. Het heeft de ziel van de twee." (Michael De Cock)

Michael De Cock, artistiek leider van KVS, laat de dynamiek van een bruisend theaterhuis niet zomaar lamleggen, zelfs niet door een pandemie. Hij zag mogelijkheden in de moeilijkheden. Na twee uitgestelde theaterpremières was het tijd voor een andere première: die van een film. Een film van Jaco Van Dormael.

"KVS heeft een mooi verleden met Jaco Van Dormael", zegt Michael De Cock. "Sinds 2016 maakt hij deel uit van het ensemble van KVS. Hij kent het huis dus erg goed. En ook in zijn eigen voorstellingen (Kiss and cry, Cold blood) combineert hij theater en cinema op een unieke en verbluffende wijze. Het lag voor mij dus voor de hand om eens te polsen of hij zin had om hieraan mee te werken. Tot mijn grote vreugde zei hij meteen ja. Het is geen theater, en het is ook niet helemaal cinema. Het heeft de ziel van de twee. We noemen het experiment "teletheater", een manier om "de toneelversie" te verfilmen. De zaal is leeg, dus je kunt met camera's heel dicht bij de acteurs komen. Maar vergis je niet, het is niet zomaar een verfilmd theater. Jaco interpreteerde de voorstelling op zijn manier en in de beeldtaal herken je zonder enige twijfel zijn poetica en hand. En dan zijn er natuurlijk nog die twee fantastische acteurs en hun sublieme tekstbehandeling. Dat we dit hebben kunnen realiseren, ad hoc, met al dat talent, op die korte tijd: het is een van de weinige cadeaus die een jaar vol ellende stiekem verborgen hield."

Michael De Cock en Canvas stelden me een artistieke daad van verzet voor die me meteen aansprak." (Jaco Van Dormael)

Jaco Van Dormael: "De theaters zijn dicht door die vreselijke pandemie. Acteurs, actrices en technici repeteren zonder te weten wanneer ze hun werk eindelijk aan het publiek kunnen tonen. In die context stelden Michael De Cock en Canvas me een artistieke daad van verzet voor die me meteen aansprak. Ze hebben me niet gevraagd om de voorstelling 'Bovary' te verfilmen as such, maar om er iets 'anders' mee te proberen, op een week tijd, met een camera, op de scene van de lege KVS-schouwburg. Wat je te zien krijgt, is noch cinema, noch theater. Er is de tekst. Er zijn de acteurs, gefilmd van heel dichtbij. Er is het licht en de camera die doen dromen over wat er zich buiten het kader afspeelt maar wat je niet te zien krijgt. De kijker moet met zijn verbeelding aan de slag, net als in het theater, waar ook niet alles getoond wordt. Er is het ritme van de tijd, die voorbijgaat. Het is iets wat geboren is in deze bijzondere periode die we nu beleven."

Madame Bovary: een bom in de wereldliteratuur

Met *Madame Bovary* gooide de Franse auteur Gustave Flaubert in 1856 een bom in de wereldliteratuur. Het verhaal van de opstandige en overspelige doktersvrouw was destijds zo opzienbarend dat het als een aanval op de Franse samenleving werd beschouwd en zelfs tot een rechtszaak leidde. Emma Bovary joeg een schokgolf door Frankrijk en de wereld.

Vijf jaar lang werkte Flaubert aan *Madame Bovary*. Hij wilde een boek schrijven over 'niets', maar het werd er een over 'alles'. Een boek over het onstilbare verlangen om bemind te worden, over een door mannen gedomineerde wereld, over (onmogelijke) liefde, overspel, leven en dood. Emma Bovary is een van de meest opzienbarende vrouwen uit de wereldliteratuur. Ze weigert zich te schikken naar de grenzen die de maatschappij haar oplegt en blijft zich verzetten. Tegen beter weten in. Zelfs al betekent dat haar ondergang.

Desperate Housewife of feministische activiste

Emma Bovary trouwt met haar dokter en koestert de hoogste verwachtingen: het Disney-sprookje. Maar al snel begint haar saaie leven even hard te knellen als haar korset. Ze leest massa's boeken om te ontsnappen aan de banale realiteit. Het is haar allemaal niet spannend genoeg, haar echtgenoot blijkt haar verwachtingen niet te vervullen. Ze begint te zoeken naar meer, naar minnaars, naar extra kicks. Ze leeft boven haar stand en ze geeft meer uit dan ze heeft om aan het provinciale leven te ontsnappen.

"Emma is een rebel én een activiste", zegt regisseur Carme Portaceli. *"Ze strijdt tegen het saaie banale bourgeois bestaan en voor haar eigen geluk. De girlpower in haar zoekt onvermoeibaar naar het Geluk. Ze verslijt de ene minnaar na de andere. Ze kiest voor de actie, de Sturm und Drang, om te exploderen, ze wil niet passief lijden en depressief imploderen. Ze vecht voor haar seksualiteit. Ze kiest voor haar mannelijke kant."*

Maaike Neuville kruipt in de huid én de knellende trouwjurk van Flauberts beroemde personage. Carme Portaceli: *"Ik wist meteen: zij is Madame Bovary."*

Het korset en de verwachtingen van de 19de eeuw. Of van vandaag?

Speel piano. Wees perfect. Sois belle et tais-toi. Doe wat de maatschappij van je verwacht. Geef het leven, maar onderdruk het in jezelf. Dat was wat de 19de eeuw verwachtte van de Emma's van toen. En hoe zit het 'vandaag'?

Maaïke Neuville: *"Ik vermoed, en herken dat ook bij mezelf, dat een vrouw toch nog steeds het gevoel heeft dat ze veel verschillende rollen tegelijkertijd moet spelen: de liefdevolle echtgenote, de zorgzame moeder, de seksueel actieve minnares, de sociaal intelligente gastvrouw en – in deze tijden althans – de succesvolle carrièrevrouw, om er maar een paar te noemen."*

Blijven strijden tegen de perfectie

Iedereen streeft naar geluk. Maar wat is dat dan, het perfecte geluk? Het plastieken sprookje dat in Emma werd ingeprent toen ze nog een klein meisje was? De klassieke romance, opgelegd door een patriarchale traditie?

Carme Portaceli: *"Met dat sprookje worstelde Emma Bovary toen, en vrouwen vandaag. De verwachtingen en de blik van de maatschappij over vrouwelijkheid. Ook de perfecte mannelijkheid zit ingebakken in onze genen. We voeren een strijd tegen beelden die we hebben geïnternaliseerd. We voeren dus de facto een strijd tegen onszelf. Emma blijft gaan voor het ultieme verlangen... het verlangen om heel te worden."*

Maaïke Neuville: *"Ik geloof dat daar echte schoonheid in zit: in het naar onszelf kijken en zelfs de meest wrange, duistere kanten van onszelf kunnen omarmen vanuit het besef dat we niet excellent zijn, niet perfect, niet übermensch, maar wel: mens."*

[Bovary is nog te zien op VRT NU](#)